

Bekendmakingen

HUISARTSEN GEVRAAGD VOOR ASTMA-ONDERZOEK

Sinds 1956 houdt de afdeling allergologie van het Academisch Ziekenhuis te Leiden zich bezig met de bestudering van het huisstofallergeen en met het reeds in de twintiger jaren door Storm van Leeuwen en Varekamp ontdekte verschijnsel, dat de aard van de woningen en de grondsoort waarop deze gebouwd zijn van veel belang zijn voor het ontstaan en voortduren van astma bij bepaalde patiënten. Thans weten wij, dat slechts een gedeelte van de astmapatiënten invloed van het inademen van huisstofallergeen (en ook van andere allergenen) ondervindt, het zijn de zogenaamde atopische patiënten, die gekenmerkt worden door: positieve huidreacties op testallergenen, een reactie van het eosinofiele systeem (bloed, neusslijm, sputum), jeugdige leeftijd, vaak constitutioneel eczeem in de anamnese, enzovoort.

De slechte invloed van behuizing gaat waarschijnlijk voor het grootste gedeelte via het inademen van huisstofallergeen. De oorsprong van dit allergeen is nog niet goed bekend. Het is waarschijnlijk een biologisch produkt en het wordt vooral gevormd in de nazomer en de herfst, vooral na zomers waarin het veel heeft geregend. In deze tijd hebben patiënten met huisstofastma dan ook de meeste last en vertoont het polikliniekbezoek een hoge top. Men vindt huisstofallergeen in de grootste hoeveelheid in het stof van oude vochtige woningen. Naast de kwaliteit van de woning is de grondsoort, waarop de huizen zijn gebouwd, ook van veel belang. Zandstreken zijn het gunstigst. Heeft het geregend, dan zakt het regenwater in zand snel weg naar de diepte. In veenstreken blijft het regenwater echter langdurig als oppervlaktewater staan bovenop een veenlaag en is zodoende de oorzaak dat vele woningen gedurende lange tijd vochtig zijn. Hetzelfde geldt voor laaggelegen kleigronden.

Teneinde een indruk te krijgen over de betekenis van het huisstofallergeen en vooral van de invloed van de grondsoort, zouden wij een vergelijkend onderzoek willen instellen naar de bevolking (in het bijzonder naar de astmapatiënten) van enige dorpen op droge zandgrond, (bijvoorbeeld Veluwe, Gooi, Utrechtseheuvrug) en op vochtige veen- en kleigrond (Zuid- of Noordhollands veen- en polderland). Dit onderzoek zouden wij gaarne verrichten in samenwerking met een aantal huisartsen. De praktijken van deze collegae moeten aan bepaalde voorwaarden voldoen terwijl zij tevens in voldoende mate vergelijkbaar moeten zijn. De aard van de bevolking, de wijze van praktijkuitoefening, de leeftijd van de collegae, de tijd dat zij gevestigd zijn, enzovoort moeten niet teveel verschillen vertonen. Verder is het noodzakelijk, dat er een goede patiëntenadministratie wordt bijgehouden. Vanzelfsprekend zorgt de afdeling allergologie te Leiden voor de wetenschappelijke leiding en de technische hulp bij het onderzoek. Eventuele geïnteresseerden verzoeken wij contact op te nemen met Dr R. Voorhorst, lector allergologie, Academisch Ziekenhuis te Leiden.

Dr R. Voorhorst.

De Commissie Wetenschappelijk Onderzoek heeft met veel belangstelling kennis genomen van het voorstel van Dr R. Voorhorst, lector in de allergologie te Leiden, om met enige huisartsen een onderzoek te verrichten over een eventueel samengaan van astma en slechte behuizing. Een dergelijk onderzoek voor huisartsen is belangrijk omdat ongetwijfeld verscheidene van hen steeds weer worden getroffen door het vaak aangrijpende en grillige beloop van astma. Deze ziekte vertoont vele nog onbegrepen aspecten. Geen enkele andere medicus dan een huisarts heeft zoveel contacten met astmalijders thuis. Bovendien kan alleen de huisarts zich een indruk vormen van de woningtoestanden, omdat hij de patiënten in hun huis bezoekt. Dr Voorhorst heeft zelf vijf jaar ervaring als huisarts en kent dus de mogelijkheden en beperkingen van een huisarts. Medewerking aan dit onderzoek kan warm worden aanbevolen.

Dr B. J. M. Aulbers, secretaris C.W.O.

De commissie tot voorbereiding van artsen cursussen te Apeldoorn, voortgekomen uit het centrum Apeldoorn van het Nederlands Huisartsen Genootschap en de afdeling Apeldoorn van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, organiseert op zaterdag 14 september een symposium over het onderwerp „Moderne geneeskunde — tweestromenland”. Grondgedachten voor dit ter gelegenheid van het eerste lustrum van de Apeldoornse Artsendagen te houden symposium zijn, dat men in de moderne geneeskunde naast elkaar zich steeds toespitsende specialiserings aantreft op vooral natuurwetenschappelijke basis en een streven alle aspecten van het mens zijn in de behandeling te betrekken; voorts dat men hiervan vertegenwoordigers vindt vooral bij de specialisten enerzijds en de huisartsen anderzijds — hetgeen de vraag naar voren brengt of de waarheid slechts bij een van beide groeperingen aanwezig is dan wel of de geneeskunde een tweestromenland is, dat vruchtbaar moet worden door invloed van beide stromen.

Op de ochtendbijeenkomst spreekt Prof. Dr P. Formijne over „Gedachten van een clinicus over de moderne geneeskunde” en Prof. Dr A. L. Janse de Jonge over „Kan de huisarts een integrale of antropologische geneeskunde beoefenen?”. In de middagbijeenkomst spreekt Prof. Dr F. J. J. Buytendijk over het onderwerp antropologische fysiologie en de invloed van het menselijk bestaan op de feitelijke veranderingen van het lichaam. Daarna zal er gelegenheid zijn tot discussie met de drie inleiders, welke discussie onder leiding zal staan van Dr J. C. van Es, huisarts te Apeldoorn.

De Apeldoornse Artsendag zal — van 10 tot 16 uur — worden gehouden in het gebouw van de Autotechnische school, Loolaan 46. Inschrijvingen (inschrijfgeld f 10,—, lunch inbegrepen) worden voor 4 september ingewacht bij F. Piekema, arts, Ughelscheweg 88, Apeldoorn; het inschrijfgeld kan worden gestort op de rekening „Artsencursus Apeldoorn” bij de Rotterdamse Bank aldaar (postgiro van de bank 82 48 38).

OPLEIDING BEDRIJFSARTSEN

Wanneer voldoende belangstelling daarvoor bestaat zal de R.K. Universiteit in samenwerking met het Dr Veeger-instituut drie cursussen, elk met minimaal tien deelnemers, organiseren voor bedrijfsartsen, welke drie cursussen achtereenvolgens zouden aanvangen in de maand april van 1964, 1966 en 1968. Het theoretisch gedeelte omvat vijftig lesdagen van zes lesuren, verdeeld over een aaneengesloten week aan het begin, in het midden en aan het einde van de cursus, terwijl daarnaast de donderdag als lesdag is gekozen. De cursussen, waarin lessen en stages zijn opgenomen als vereist gesteld door de Stichting tot Opleiding in de Sociale Geneeskunde, staan onder leiding van Prof. Dr F. Kreuzen en Prof. Dr A. Mertens. Zij kunnen worden gevolgd door degenen, die in het bezit zijn van de verklaring A (gewoonlijk verkregen via een basiscursus) en voorts door degenen, die voor hun inschrijving in het register van erkend sociaal-geneeskundigen een zogenaamde applicatiecursus moeten lopen; deze laatste volgen alleen de theoretische lessen, stages zijn voor hen niet vereist.

Adspirant bedrijfsartsen, die deze cursussen (cursusgeld f 200,—) willen volgen, kunnen zich voor meer inlichtingen en inschrijving wenden vóór 1 oktober tot Dr J. Mullink, Instituut voor Sociale Geneeskunde, St. Annastraat 270, Nijmegen (tel. 08800-58585).

SUBSIDIE-AANVRAGEN BIJ T.N.O.

Het secretariaat van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. brengt onder de aandacht van belanghebbenden, dat subsidieaanvragen voor in het jaar 1964 te verrichten toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek op het gebied van de volksgezondheid moeten zijn ingediend vóór 1 september 1963.

De subsidieaanvragen kunnen betrekking hebben op projecten, die gecoördineerd worden door een adviescommissie van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. Op de volgende ge-

bieden wordt gecoördineerd onderzoek verricht: hart- en vaatziekten, chronische specifieke respiratoire aandoeningen, diabetes mellitus, endocrinologie, gerontologie en virusziekten. Het is mogelijk ook buiten deze gebieden aanvragen voor subsidie in te dienen. Bij de beslissing over de subsidie-aanvragen zullen de betekenis van het voorgestelde onderzoek voor de volksgezondheid en de beschikbare geldmiddelen een rol spelen.

Aanvraagformulieren voor het subsidiejaar 1964 zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van de Gezondheidsorganisatie T.N.O., postbus 297 's-Gravenhage.

CURSUS MEDISCHE STATISTIEK

Het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde en de Medisch-Biologische Sectie van de Vereniging voor Statistiek organiseren een cursus medische statistiek voor artsen en andere medewerkers op medisch-biologisch en verwant gebied. De cursus omvat dertig in de avonden van 19.30 tot 21.30 te geven lessen met een frequentie van gemiddeld drie keer per maand, van midden september 1963 tot juni 1964. Het cursusgeld bedraagt f 125,—, exclusief leerboeken (twee delen, elk van f 22,— van de „Inleiding tot de Medische Statistiek” H. de Jonge). Voor inlichtingen en aanmelding wende men zich tot de afdeling Statistiek van het Nederlands Instituut voor Praeventieve Geneeskunde, Wassenaarseweg 56, Leiden, tel. 0 17 10 — 50940 t/m 50944, toestel 237.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

UIT DE NOTULEN

Bestuursvergadering van 13 juni

Verlag werd uitgebracht van een door het dagelijks bestuur gevoerde bespreking met Prof. Dr R. de Waard en Dr L. Meinsma over de eventuele medewerking van de huisartsen aan het werk van de Centrale Kanker Registratie en aan een „follow up” van de kankerpatiënten in hun praktijk. Geopend zal worden de gevraagde medewerking bij wijze van proef te laten verlenen door een klein aantal huisartsen, waarbij een en ander waarschijnlijk door de Commissie Wetenschappelijk Onderzoek kan worden ingepast in de plannen voor een morbiditeitsonderzoek. Met nadruk wees het bestuur in zijn discussie op het belang van geheimhouding van de naam van de patiënt bij de registratie.

Wat de vertegenwoordiging van het Genootschap naar enige conferenties betreft, kan worden geconstateerd, dat Dallmeijer en Van Westreenen aanwezig zullen zijn op het congres „Bejaarden in de samenleving” op 12 en 13 september, en dat zal worden nagegaan of er een mogelijkheid is iemand als waarnemer het vijfde congres te laten bezoeken van de Internationale Gesellschaft für praktisch angewandte Medizin van 19-22 september te Salzburg. Huygen zal trachten voor de reiskosten van een tweede gedelegeerde naar de huisartsenconferentie te Montreal in het voorjaar 1964 een subsidie te krijgen.

Van Es en Dallmeijer zullen formeel namens het N.H.G. zitting nemen in een commissie van begeleiding bij een in Amsterdam plaatsvindend experiment van samenwerking tussen huisarts en maatschappelijk werkster. Beide collegae hadden reeds zitting in deze commissie, doch zulks droeg meer het karakter van een deelname „à titre personnel”. Ondergetekende zal namens het Genootschap zitting nemen in de stichtingsraad van de Stichting Het Nederlands Astma Fonds.

Het bestuur heeft het door de landelijke studiegroep „Praktijkvoering” uitgebrachte rapport over „Het instrumentarium van de huisarts” besproken. Enig commentaar hierop zal nader in de studiegroep moeten worden bekeken alvorens het rapport in huisarts en wetenschap wordt gepubliceerd.

E. M. Jansen, secretaris.

STELLING

Op 30 mei 1963 promoveerde in Amsterdam tot doctor in de geneeskunde collega L. Holstvoogd, chirurg. Zijn tiende stelling luidde: De huisarts dient gezien te worden als een specialist. Het feit, dat collega Holstvoogd deze stelling wens- te te verdedigen verheugt ons zeer. Wij menen, dat het accent niet zo zeer op het specialist zijn ligt, als wel op de noodzakelijkheid dat een arts, die huisarts wenst te worden, daar- toe een speciale — erkende — opleiding (specialisatie) dient te volgen.

PUBLIKATIES VAN HET N.H.G.

Twee uitgaven van het Nederlands Huisartsen Genootschap zijn op het ogenblik nog verkrijgbaar. In de eerste plaats de brochure „De Werkkaart en de Zwangerschapskaart”, verzorgd door de studiegroep „Praktijkvoering”. Dit boekje omvat de publikaties: „De Werkkaart” (derde druk), „Opbergen specialistenbrieven” (tweede druk) en „De Zwangerschapskaart” (eerste druk) en is gratis verkrijgbaar bij het secretariaat van het Nederlands Huisartsen Genootschap, Keizerskracht 327, Amsterdam.

In de tweede plaats de brochure „Het Hoofdpijnonderzoek” verzorgd door de studiegroep Alphen a/d Rijn en verkrijgbaar à f 1,— per exemplaar door overschrijving op giro-rekening 142554 ten name van de uitgever J. H. Kruyt te Bussum.

UIT DE CENTRA

Centrum Groningen

De geringe ruchtbaarheid die tot nu toe aan de activiteiten van het centrum Groningen werd gegeven doet vermoeden dat het daarmee niet zo'n vaart loopt. Toch valt dat mee. Eensdeels vloeit deze zwijgzaamheid voort uit het feit dat de verantwoordelijke contactman — i.c. ondergetekende — als centrumcorrespondent tot voor kort niet recht raad wist met zijn functie. Immers: nog in het concept-Huishoudelijk Reglement wordt over een centrumcorrespondent niet gerept en blijkt zijn werk zeer omschreven tot het terrein van de secretaris te behoren.

Deze impasse is thans goeddeels opgeheven. Blijft een ander struikelblok en dat is de ogenschijnlijk wat chaotische werkwijze van het centrum. Dit vergemakkelijkt de reportage niet - temeer waar mijns inziens het belang van deze reportage in hoofdzaak is het aangeven van de algemene lijnen welke het centrum volgt, van de koers die het als het ware aanhoudt. Het is voor het centrum Groningen het afgelopen seizoen namelijk een periode van vorm-zoeken geweest. De conclusie die wij thans uit de opgedane ervaringen mogen trekken is tweeledig: Ten eerste krijgen wij de indruk dat een zekere dualiteit in methodiek essentieel is gebleken: een actieve en een passieve vorm; ten tweede menen wij dat een zekere gerichtheid, in de vorm van een soort „programma”, van veel belang is voor het waarborgen van een zekere continuïteit der belangstelling.

Met „passieve” vorm wordt bedoeld dat een specialist van buiten het centrum aan de avond zijn medewerking verleent. De werkwijze (ook weer niet zó passief!) is als volgt: De

RICHTLIJNEN VOOR AUTEURS

Bijdragen worden bij voorkeur tegemoet gezien in machineschrift, in duplo, met toepassing van een brede kantlijn en op ten minste anderhalve regel afstand getypt. Men besluite het artikel met een korte samenvatting.